

Вечни незаборав

Комеморативним скуповима широм Србије 24. марта обележен је Дан сећања на жртве НАТО бомбардовања и 15 година од почетка ваздушних напада Северноатлантске алијансе на тадашњу СР Југославију

На Дан сећања – 24. марта председник Србије Томислав Николић положио је венац крај спомен-обележја страдалим цивилима у НАТО агресији на Варваринском мосту у Варварину.

– Од мене не очекујте да заборавим шта се дешавало за време агресије на Србију, 78 дана и ноћи, од 24. марта до 9. јуна 1999. године. Ни то да су ваздушне снаге НАТО у недељу, 30. маја исте године, на дан верског празника Свете тројице и велике недељне пијаци, око 13 часова са четири пројектила бомбардовале мост на Великој Морави – рекао је председник Николић и истакао да већина нас није заборавила и опростила, а можда би неко то и учинио, „али нисмо чули искрено извињење“. Николић је подсетио да је тада погинуло десеторо људи, да је 17

тешко, а више десетина лакше рањено. Председник Србије је прокоментаришао да се бездушно названа акција „Милосрдни анђео“ обрушила углавном на недужне и да су авиони земаља чланица НАТО, као у виртуелним играма, бацали бомбе уништавајући цивилне циљеве, децу и старе, а пропагандна машинерија их је називала колатералном штетом.

– Наша је обавеза да никада не буде заборављена неправда која је окончала живот свих невиних који су страдали на подручју Србије и коју је немогуће исправити за читаву вечност – рекао је Николић.

На брду Стражевица изнад Београда полагањем венаца и цвећа на спомен-обележје двојици припадника војног ваздухопловства, Властимиру Лазаревићу и Владимиру Вујовићу,

одата је пошта свим погинулим у НАТО агресији на тадашњу Србију и Црну Гору.

Венце на Спомен-обележје „Гласник са Стражевице“ положили су премијер Ивица Дачић, председник парламента Небојша Стефановић, министри Славица Ђукић Дејановић и Александар Антић, рођаци и пријатељи страдалих, припадници Војске и бројни грађани. После одавања поште двојици припадника Војске Србије, Дачић је истакао да се мора чувати сећање на све који су бранили своју земљу, истакавши да су то све биле недужне жртве – и војници и полицајци и обични грађани.

– Чување успомене на њих значи и чување сећања на тај историјски догађај и извлачење поуке да Србија мора да учини све да у наредном периоду брани своје националне и државне интересе на начин који спречава сваку могућност напада на њу – нагласио је Дачић и напоменуо да је обавеза државе да брине о свим породицама жртава, а да је на младим генерацијама да не забораве то што се тада догодило.

Век страдања српског народа

Министар одбране Небојша Родић положио је у Врању венац крај спомен-обележја погинулим војницима, полицајцима и грађанима Врања и околине од 1991. до 2003. године. Родић је предводио делегацију Министарства

дањем, разарањем и патњом, али и на срећу, не само са надом већ и са решеношћу да се више никада ништа слично не понови. Управо стога смо заједно овде да покажемо да памтимо, да се сећамо, да поштујемо жртве и да овим и оваквим чином потврдимо да смо свесни тренутка и околности, као и

Павловић. Венце су положили и чланови породица погинулих, делегације локалних власти, МУП-а, удружења и организација.

Народ се сродио са Војском

Генерал Диковић је рекао да је пре 15 година отпочела агресија НАТО-а на Савезну Републику Југославију, када је најмоћнији савез у досадашњој историји напао једну земљу без савезника, земљу поносних и слободољубивих људи.

– У то време страдања, веза војске и народа показала је своју чврстину и нераскидивост. Војска је храбро бранила свој народ, а народ се са својом Војском сродио. У тим тешким данима, било је много примера витешких и јуначких дела. Чинили су их и појединци и читаве јединице. Међу најбољим јединицама наше војске била

Врање

Рашка

одбране и Војске Србије у којој су били командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић и командант 4. бригаде бригадни генерал Зоран Лубура, а венце су положили и представници Пчињског округа, града Врања, Министарства унутрашњих послова, борачких удружења, као и породице страдалих.

Обраћајући се окупљенима, министар Родић је истакао да споменик симболизује силу која се појављује са неба, али и сунце, као симбол вечности, са уклесаним именима 95 погинулих грађана наше домовине.

– Почиње дуги Дан сећања који ће трајати 78 свитања и 78 залазака сунца, и током кога ћемо сваког сата и сваког дана евоцирати успомене на страдале у агресији на нашу земљу 1999. године. Овај дуги Дан сећања је прилика да не остану без заборавља ни један од око 3.500 убијених наших суграђана, односно дан да се сетимо сваког од 12.500 рањених и повређених. Посебан осећај бола изазива сваки од невино страдалих 90 малишана и 1.031 страдалог припадника војске и полиције – истакао је министар Родић наглашавајући да је то био чин грубог нарушавања међународног права.

– Век, који је на несрећу век великих страдања српског народа, као такав се и завршио, још једним стра-

времена у коме живимо, али и да смо разумели, иако не можемо да прихватимо чињеницу да је све баш тако и у таквом обиму морало да се догоди – нагласио је министар Родић, поручујући да никада више не треба да буде рата због циљева који се могу постићи преговорима и политичким дијалогом.

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, положио је венац крај Спомен-обележја „Херојима 37. моторизоване бригаде“ у касарни „Стефан Немања“ у Рашки. У делегацији су били заменик команданта Копнене војске генерал-мајор Милосав Симоновић и командант 2. бригаде бригадни генерал Маринко

је 37. моторизована бригада, одавде, из Рашке, Краљева, Врњачке Бање и Александровца. Њени војници и старешине својим војничким врлинама, пожртвованошћу и спремношћу учинили су је херојском јединицом – рекао је начелник Генералштаба. Он је породицама погинулих припадника Војске Србије поручио да је њихова бол највећа и да је „тешко наћи речи утехе“.

– Сви јунаци пали у одбрани отаџбине подвижници су правде и бранитељи истинских вредности. Њихова жртва је света – рекао је генерал Диковић.

Из редова 37. моторизоване бригаде животе је положило 60 хероја. За своје резултате и пожртвованост,

бригада је одликована Орденом Народног хероја.

Постројавањем јединица Прве бригаде, Речне флотиле и 240. самосталног ракетног дивизиона ПВО из гарнизона Нови Сад и полагањем цвећа на спомен-обележје припадницима тадашњег 240. самоходног ракетног пука ПВО погинулим у бомбардовању током 1999. године, припадници новосадског гарнизона у касарни „Југовићево“ обележили су петнаесту годишњицу НАТО агресије на Срп.

– Из подсвести и даље допиру звуци сирена, брујања авиона и експлозије. Нека они не буду препрека опроштају, али никада и никако не смемо да заборавимо неправду и страдања доживљена током 78 дана бомбардовања – рекао је командант Прве бригаде бригадни генерал Стојан Батинић.

Цвеће и венце на спомен-обележје у име новосадског гарнизона положили су команданти Прве бригаде и Речне флотиле, бригадни генерал Стојан Батинић и пуковник Андрија Андрић, у име града Новог Сада Милош Вучевић и Синиша Севић, градоначелник и председник Скупштине, делегације резервних војних старешина, Удружења ваздухопловаца Војводине и породице настрадалих.

Поводом Дана сећања 24. марта су у командама, јединицама и установама одржани комеморативни скупови, а делегације Војске Србије положиле су венце и цвеће на спомен-обележја широм Србије. Помен жртвама НАТО бомбардовања служен је у свим храмовима Српске православне цркве. ■

Откривена биста заставника Радована Медића

У касарни „Радован Медић“, у батајничком насељу 13. мај, откривена је биста заставника Радована Медића, једне од првих жртава НАТО бомбардовања, који је на 24. марта изгубио живот на сомборском аеродрому.

Говорећи о погинулом припаднику 224. центра за електронска дејства, командант те јединице пуковник Бранислав Љушић истакао је да је Медић био храбар и одлучан човек који је успешно извршавао све задатке и да је постхумно одликован Орденом заслуга у областима одбране и безбедности трећег степена.

– Радован је дао оно највредније што има, свој живот, за одбрану отаџбине и уписао се у књигу вечности, као многобројни војници, витезови и хероји с којима је стао у строј. Био је и остао војник, али пре свега човек, а то је најсјајније од свих круна – истакао је пуковник Љушић.

Бисту су открили Медићева супруга Смиљана и начелник Управе за обавештајно-извиђачке послове, бригадни генерал Илија Тодоров, после чега су је свештеници Српске православне цркве освештали, а делегације положиле венце и цвеће.

Скупу у касарни „Радован Медић“ присуствовали су и заменик команданта Здружене оперативне команде бригадни генерал Славољуб Јанићијевић, заменик начелника Војногеографског института пуковник Зоран Срдић, представници градске општине Земун, Специјалне антитерористичке јединице МУП-а и породица и пријатељи погинулог припадника 224. центра за електронска дејства.

Концерт Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ поводом Дана сећања

У Свечаној сали Дома Војске Србије одржан је концерт Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“ поводом 24. марта – Дана сећања на жртве НАТО бомбардовања 1999. године.

Концерту су присуствовали министар одбране Небојше Родић, државни секретар Зоран Ђорђевић, помоћници министра одбране и чланови Колегијума министра одбране и начелника Генералштаба Војске Србије.

Програм је почео мелодијом „Тамна је ноћ“, а настављен Бетовеновом „Ероиком“ и композицијама „Ово је Србија“ и „Востани Србије“. Симфонијским оркестром Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ дириговао је мајор мр Игор Митровић.

На концерту су наступили вокални солиста Алекса Васић, глумци Марија Бергам и Ђорђе Марковић и десет студената глуме Факултета драмских уметности у сарадњи са професорком Дијаном Маројевић Диклић, који су казивали стихове песама „Моја отаџбина“, „Ми знамо судбу“ и „Тражим помиловање“.

Музичке нумере пратили су стихови српске родољубиве, мисаоне и љубавне поезије, као и видео илустрације рата и отпора, са порукама мира и лепшег живота.

Ћуцрија

Петнаест година од НАТО бомбардовања

Пролеће патње и страдања

На Дан сећања – 24. марта, Србија је полагањем венаца и цвећа на спомен-обележја погинулих и низом комеморативних скупова обележила један од најтрагичнијих датума у својој историји – петнаест година од НАТО бомбардовања 1999. године

Одлука о ваздушним ударима на Србију, односно тадашњу Савезну Републику Југославију, донета је без одобрења Савета безбедности УН, што је био преседан.

Наредбу је тадашњем команданту савезничких снага, америчком генералу Веслију Кларку, издао генерални секретар НАТО Хавијер Солана. Кларк је касније у књизи „Модерно ратовање“ написао да је планирање ваздушне операције НАТО против СРЈ „средином јуна 1998. већ увелико било у току“ и да је завршено крајем августа те године. СРЈ је нападнута као кривац за хуманитарну катастрофу на Косову и Метохији и неуспех преговора у Рамбујеу и Паризу о будућем статусу покрајине.

Након што је одлуку о неприхватању страних трупа потврдила Скуп-

штина Србије, која је предложила да снаге Уједињених нација надгледају мировно решење сукоба на Косову, НАТО је 24. марта 1999. у 19.45 часова започео ваздушне ударе крстарећим ракетама и авијацијом, на више подручја Србије и Црне Горе.

Одлука о ваздушним ударима на Србију, односно тадашњу Савезну Републику Југославију, донета је без одобрења Савета безбедности УН, што је био преседан.

Деветнаест земаља алијансе почело је бомбардовање са бродова у Јадрану, из четири ваздухопловне базе у Италији, подржане стратешким оператерима који су полетели из база у западној Европи.

Снага оружје против снаге разума

Србија и Црна Гора доживеле су током агресије тешко страдање народа, бројне невине жртве и уништавање великог броја привредних објеката, школа, здравствених установа, разарање инфраструктуре, рушење мостова, а гађани су и споменици културе, цркве и манастири.

Најпре су гађани противваздушна одбрана и други објекти Војске Југославије, и то у Приштини, Батајници, Раковици (Стражевица), Младеновцу и другде. Војска је пружила снажан отпор далеко надмоћнијем непријатељу и наставила са одбраном земље током свих дана рата. У Музеју ваздухопловства у Београду чувају се остаци срушених

Торањ на Авали

У Музеју ваздухопловства у Београду чувају се остаци срушених НАТО авиона F-117, F-16, беспилотних летелица и крсарећих пројектила.

НАТО авиона F-117, F-16, беспилотних летелица и крсарећих пројектила.

НАТО је током бомбардовања користио муницију са осиромашеним уранијумом, као и касетне и графитне бомбе. Све чешће је вршено дејство по циљевима који се никако не могу сврстати у војне. Мета су постали избеглички конвоји, густо насељени делови градова, амбасаде, енергетски и телекомуникациони системи, мостови, фабрике, возови и аутобуси, чак и институције изразито

хуманитарног карактера – болнице, школе, обданишта и културно-историјски споменици. Поштовање свих конвенција међународног хуманитарног права је у потпуности изостало. Снага оружја надјачала је снагу разума.

Било је то време страдања и бола. Сетимо се разарања и рана наше престонице и Ниша на пијачни дан, засутог касетним бомбама. Не заборавимо Приштину, Косовску Митровицу и караулу „Кошаре“. Сведоци смо страдања Алексинца, Ћуприје и Новог Сада на Ђурђевдан. Заувек остају забележена имена погинулих при рушењу мостова Варварина и Грделичке клисуре. „Сртан Васкрс“ писало је на бомбама. Уништена је трећина електроенергетског капацитета земље, бомбар-

доване су две рафинерије у Панчеву и Новом Саду.

Готово да нема града у Србији који се током 11 недеља напада бар неколико пута није нашао на мети. У бомбардовању је уништено и оштећено 25.000 стамбених објеката, онеспособљено 470 километара путева и 595 километара пруга. Оштећено је и 14 аеродрома, 19 болница, 20 домова здравља, 18 дечјих вртића, 69 школа, 176 споменика културе и 44 моста, док је 38 разорено.

Жртве неће бити заборављене

Погинуло је око две и по хиљаде цивила, цинично названих „колатералном штетом“, а међу њима и деведесе-

Сурдулица

Рафинерија нафте у Панчеву

Мост Морине

торо деце. У одбрани слободe и независности отаџбине, животе је положило преко хиљаду припадника Војске.

Укупна материјална штета процењена је на неколико десетина милијарди долара. Ратни губици НАТО у људству и техници никада нису обелодањени.

Бомбардовање је окончано потписивањем Војно-техничког споразума у Куманову 9. јуна 1999, да би три

Погинуло је око две и по хиљаде цивила, цинично названих „колаштералном шпешом“, а међу њима и деведесеторо деце. У одбрани слободe и независности отаџбине, животе је положило преко хиљаду припадника Војске.

дана потом почело повлачење снага СРЈ са Косова и Метохије.

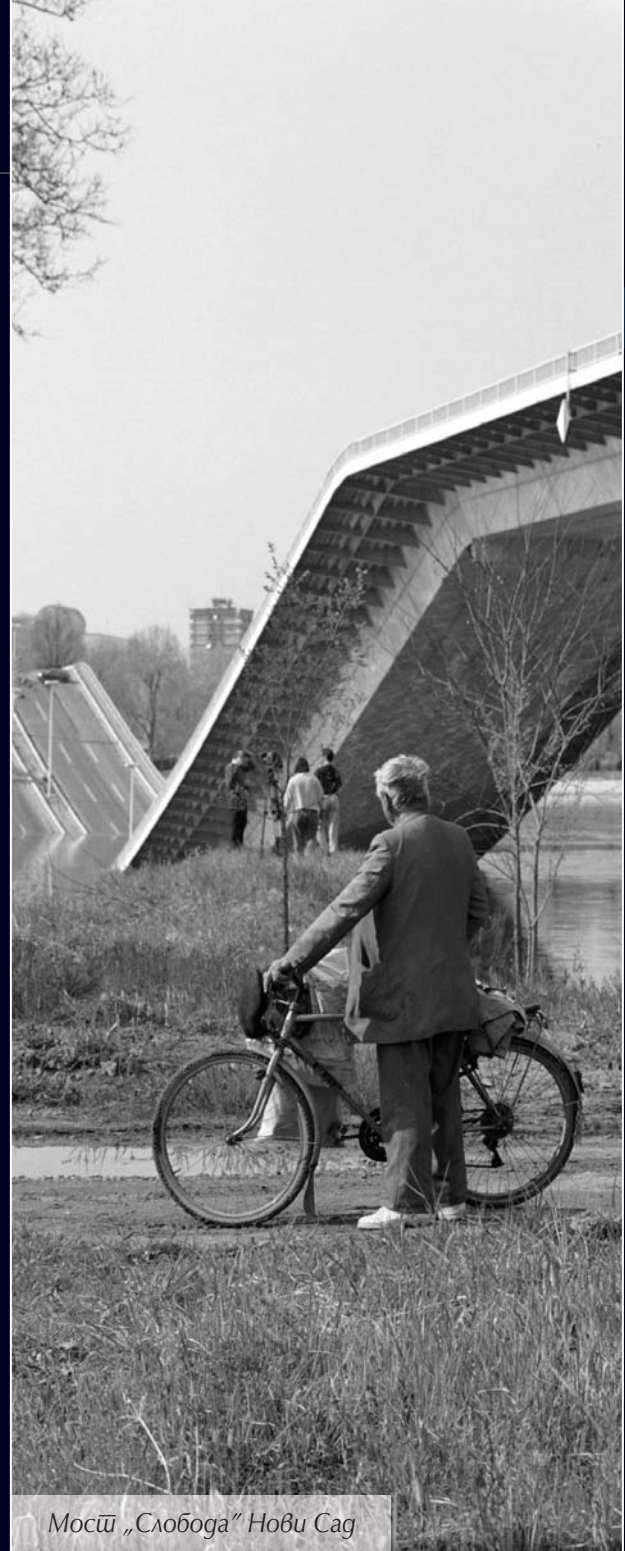
Пошто је генерални секретар НАТО-а 10. јуна 1999. издао наредбу о прекиду бомбардовања, последњи пројектили пали су на подручју села Кололеч (недалеко од Косовске Каменице), у 13.30 сати.

Тог дана је Савет безбедности УН усвојио Резолуцију 1244, а у покрајину је упућено 37.200 војника Кфора из 36 земаља, са задатком да чувају мир и безбедност.

Савремена историја добија другачији ток, али из ње, свакако, не можемо истргнути имена оних којих нема и материјалне доказе свега што нам се десило. Никада и никако не би требало да заборавимо неправду и страдања, доживљена током 78 страшних дана пролећа 1999. године.

Србија с тугом и горчином памти те тешке дане. Неправедно тада осуђена на убијање и разарање, с разлогом поново подсећа на своје огромне жртве у два светска рата, положене у темеље бољег света, који ће нову историју мерити стварањем и напретком, а не жртвама и разарањима.

Зато уз још један Дан сећања, уз венце и цвеће на споменицима свим невиним страдалим, Србија истиче да жели свет мира и сарадње, укључена у процесе изградње бољег живота за све своје грађане. ■

Мост „Слобода“ Нови Сад

Грделица